

bijna 200!

Ook voor dit jaar probeert de Evenementen Commissie weer zo'n gevarieerd en interessant programma aan te bieden aan de leden van TestNet. De afgelopen maanden hebben we niet stilgezeten en is het programma weer samengesteld. We zijn van mening dat we met deze verzameling aan thema-avonden en evenementen weer ingaan op de laatste ontwikkelingen en zo ieder lid van TestNet weer iets kunnen bieden over het gebied wat ons allen boeit: Testen!

Call for papers najaarsevenement 2006

Door Michiel Vroon
evenementen@testnet.org

Op maandag 25 september 2006 organiseert TestNet wederom het najaarsevenement. We gaan ervoor zorgen dat het dit jaar minstens zo bruisend wordt als de voorgaande jaren. Dit jaar willen we met twee keynote presentaties en een flink aantal parallelle track-presentaties de deelnemers weer een interessant programma bieden.

De conferentie zal bestaan uit een middag- en een avondprogramma. Beide programma's starten met een keynote en daarna 4 parallelle tracks met een workshop of 2 opeenvolgende presentaties. Ook dit jaar zullen we (net als vorig jaar) de parallelle tracks herhalen. Zo is de conferentie ook interessant voor mensen die alleen de middag of avond kunnen bijwonen. Mensen die het hele programma volgen krijgen de kans om presentaties die tegelijk worden gehouden toch te bezoeken.

Het thema is: "De ideale teststrategie".

Wij roepen jou op om een voorstel voor een presentatie of een workshop in te zenden. Zorg dat je aansluit op het thema. Daarbij kun je denken aan typen teststrategieën, teststrategieën in de praktijk, of ervaringen maar ook methoden om teststrategieën op te zetten. De presentaties duren 35 minuten plus 10 minuten voor vragen/discussie. Voor een workshop is ruim anderhalf uur beschikbaar. Geef bij je inzending aan of je bereid bent om de presentatie of workshop zowel 's middags als 's avonds te geven.

Geef de kern van je presentatie / workshop weer in maximaal één pagina met daarin de volgende informatie:

- ? Titel
- ? Onderwerp van de presentatie
- ? 3 highlights uit de presentatie
- ? Korte samenvatting presentatie, circa 1/2 A4
- ? Beoogd publiek voor de presentatie
- ? Korte biografie van de spreker (inclusief eerdere presentatie-ervaringen)
- ? Beschrijving van je praktijkervaring met betrekking tot het onderwerp
- ? NAW gegevens

Mail je inzending uiterlijk op 15 mei 2006 aan:

evenementen@testnet.org.

De inzenders krijgen uiterlijk op 1 juli bericht over de acceptatie van hun inzending. De definitieve presentatie moet dan op 15 augustus worden ingeleverd.

Erik's Column

Door Erik van Veenendaal
eve@improveqs.nl

De laatste jaren is testen steeds meer volwassen geworden. Het wordt inmiddels gezien als een serieus vakgebied. Door de International Software Testing Qualifications Board (ISTQB) is zelfs een internationaal erkend testcertificatietraject ontwikkeld. Toch zijn er nog een aantal aspecten binnen het vakgebied testen waar nog veel ontwikkeling dient plaats te vinden, zowel vanuit theoretisch als praktisch perspectief. Acceptatiecriteria is zo'n onderwerp.

Naar mijn mening van de auteur zijn er weinig projecten die met concrete en bruikbare acceptatiecriteria werken. In een testplan lees je vaak "het systeem mag geen fouten bevatten" en "moet volgens specificatie zijn opgeleverd", of er wordt "gewoon" getest totdat de tijd op is en het systeem in productie moet. Tenslotte is er nog de variant waarbij alle eisen worden omgezet in acceptatiecriteria. Al met al volgens mij nauwelijks bruikbaar en hier moet verandering in komen. Het belang van goede acceptatiecriteria wordt nog eens benadrukt doordat gedistribueerd ontwikkelen en outsourcing een enorme vlucht nemen. Indien meerdere (externe) partijen betrokken zijn bij de ontwikkeling van het systeem zal het

acceptatieproces formeler worden.

Feitelijk zijn er natuurlijk verschillende belanghebbende die allen hun eisen stellen aan het systeem. Het gaat niet alleen om de gebruikersorganisatie of de eindgebruiker, ook de beheerorganisatie evenals de onderhoudsorganisatie dienen te worden betrokken bij het opstellen van acceptatiecriteria. Bij het definiëren van acceptatiecriteria dient niet slechts te worden gekeken naar de gebruikersorganisatie, maar ook vanuit beheerperspectief, daarbij onder andere gebruik makend van de internationale ISO 9126 standaard voor software product kwaliteit. Het plaatst acceptatiecriteria nadrukkelijk in een breder perspectief.

Als testexpert, en mede-ontwikkelaar van de Nederlandse teststandaard TMap ben ik natuurlijk geneigd om de oplossing te zoeken in het testvak. Het opstellen van acceptatiecriteria is echter een uitdaging die ook toebehoort aan het vakgebied requirements engineering. Het vakgebied dat zich bezig houdt met het afleiden en definiëren van de eisen (requirements) aan een systeem. Daar zou men met de verschillende belanghebbende moeten communiceren en de acceptatiecriteria SMART moeten definiëren. Testen wordt dan eigenlijk slechts uitvoerend; vaststellen of het systeem voldoet aan de van tevoren opgestelde acceptatiecriteria. De acceptatiecriteria zorgen dan voor een duidelijke sturing en bepalen de richting van het testproces. Helaas daar zijn we nog (lang) niet.

Oplossingen? Volgens mij zijn de delen 2 en 3 van ISO 9126 goed bruikbaar. Daarnaast is het altijd van belang al na te denken over acceptatiecriteria die iets zeggen over het testproces (feitelijk “hoe betrouwbaar is de uitspraak ten aanzien van product kwaliteit) en over product kwaliteit. Goede acceptatiecriteria zorgen ook voor een gedegen focus van het testproces en iets waartegen die gerapporteerd kan worden. Of het Nederlandse QUINT project, de ontwikkelaars van het extended ISO 9126 model, wellicht een mooie uitdaging voor hen

Voor een reactie dan kunt u mailen met Erik van Veenendaal (eve@improveqs.nl)

Ketentesten, zeker en vast!

Door Marcel van Donge
donge@collis.nl

Gegevens van informatiesystemen worden steeds vaker met elkaar uitgewisseld. Vanaf de jaren zeventig worden er al in bepaalde branches ketens ingericht, met name om hier schaalvoordelen mee te behalen. Dit wierp o.a. al in de logistieke sector zijn vruchten af. Tegenwoordig is internet met portals en communities, waarbij allerlei gegevens worden verzameld en op alle mogelijke manieren worden gepresenteerd, een belangrijke trend. Het zogenaamde ketentesten is dus steeds meer aan de orde. Onder ketentesten verstaan we het testen waarbij één of meer bedrijfsprocessen worden doorlopen over een aaneengesloten reeks van

systemen en platforms. Het doel van ketentesten is om antwoord te krijgen op de vraag of de processen en systemen op de juiste manier geïntegreerd zijn en of ze een werkend geheel vormen. Hierbij schetsen we onze ervaringen.

Opzet

Voor het opzetten van een ketentest is het belangrijk om een goede doelstelling te bepalen. Binnen deze doelstelling dient de tester te weten wat het belang is van overige organisaties in de keten. Niet alle organisaties willen dat anderen in hun keuken kijken, maar dit hoeft geen onoverkomelijke problemen te veroorzaken. Daarnaast is bij het opzetten van een ketentest veel organisatietalent nodig om de juiste afstemming te krijgen én te houden omtrent de testomgeving. Zo vormen afspraken over interfaceontwerpen een flinke uitdaging, omdat elke wijziging afstemming vereist en de wijzigingsverzoeken conflicterend kunnen zijn. Ook kunnen ogenschijnlijke kleine fouten in het ene systeem grote gevolgen hebben in een ander systeem.

Een belangrijk aandachtspunt voor een ketentest is dat de keten zo sterk is als zijn zwakste schakel. Deze schakels worden met name door de volgende kwaliteitsattributen afgevangen.

- ? *Security*: beveiliging tijdens de gegevensuitwisseling is zeer belangrijk. In de financiële dienstverlening, bijvoorbeeld, vormt phishing een serieuze bedreiging;
- ? *Performance*: omdat er in de keten veel overgangen voorkomen die een

aan de professionalisering en innovatie van ons vakgebied, dus je begrijpt dat we deze successen graag willen voortzetten en liefst nog uitbreiden. Om dit te realiseren hebben we jullie creatieve geesten nodig. Dus, laat me weten welk onderwerp jij vindt dat nadere bestudering of uitwerking in de vorm van een werkgroep verdient op werkgroepen@testnet.org.

Als we werkgroeponderwerpen hebben maar geen testnet leden die hier invulling aan kunnen geven, komen we natuurlijk ook geen stap verder, dus geef ook aan of jullie een actieve bijdrage aan de invulling van deze werkgroep willen leveren. Het is dé kans om richting te geven aan je eigen toekomst (én het staat ook goed op je CV, trouwens).

Ik zie jullie ideeën en aanmeldingen met veel plezier tegemoet!

Erik's Column

Door Erik van Veenendaal
eve@improveqs.nl

Testen in Amerika

Lekker weer, mensen in korte broeken, veel vrouwen Vakantie aan de Middellandse zee? Nee hoor een testconferentie in Amerika: STAREast. Het Amerikaanse familielid van EuroSTAR. Vele malen groter dan EuroSTAR, zoals alles in Amerika groter is. Opvallend is de veel meer ontspannen sfeer, daar waar op EuroSTAR iedereen in pak rondloopt, kan je hier bijna geen pak ontdekken. Vind je

een lezing niet leuk, dan loop je toch gewoon halverwege de zaal uit. Dit gedrag wordt zelfs gestimuleerd door de organisatie!! Tijdens STAR waren er drie Nederlandse sprekers, de drie auteurs c.q. ontwikkelaars van onze Nederlandse teststandaard TMap. Martin Pol en Ruud Teunissen deden een tutorial over respectievelijk TPI en TPA en ondergetekende was uitgenodigd door de organisatie voor een keynote met als onderwerp "Practical Risk Based Testing".

De inhoud van de conferentie was zeker interessant. Opvallend was dat er in Amerika duidelijke twee stromingen zijn. De proces georiënteerde testers die spreken over testen in de context van CMMi, of over het toepassen van gestructureerde testtechnieken en testcertificatie in de context van ISTQB (dat inmiddels een flinke aanhang heeft in de States). Opvallend was ook de ruime bekendheid van onze TMap methode. Daarnaast is er de groep die behoort tot de agile stroming waarin exploratory testen, SCRUM e.d. veel wordt besproken. Iedereen behoort tot één van de twee groepen. Je bent voor of je bent tegen! Het Nederlandse poldermodel en balanceren is duidelijk nog niet de oceaan over gestoken. Opnieuw viel mij op dat alle agile verhalen bijna allemaal een context hebben die duidelijk niet afkomstig is van echte grote (multidisciplinaire) systemen met een aanzienlijk risicogehalte. Ook een keynote van Jon Bach (jawel, de broer van ...) viel mij tegen, weinig echte nieuwe zaken.

Voor mij sprongen er twee lezingen boven uit, die echt toegevoegde waarde hadden. Een lezing door Isabel Evans van over toepassen van de "balanced score card" op het testen met als doel het verbeteren van test awareness en een rapportagestructuur te creëren die ook het management aanspreekt. Heel langzaam wordt testen volwassen en gaan we praten in de taal van de business. Nog veel te veel rapporteren wij in een technische taal en zijn we verbaasd dat niet naar ons wordt geluisterd.

De andere lezing die mij vooral aansprak had CTM als onderwerp. Via ISEB Practitioner ben ik een aantal jaren geleden in contact gekomen met de testontwerp techniek Classification Tree Method (CTM). Inmiddels hebben wij (Improve) deze techniek bij veel bedrijven kunnen implementeren en het blijkt een uitermate gedegen techniek te zijn, niet in het minst door de ondersteunende tools die beschikbaar zijn. Tijdens de presentatie werden praktijkervaring met CTM besproken en werd de techniek nogmaals uitgebreid gedoceerd. Een tip voor de tester die deze techniek nog niet kent, ga je hier eens in verdiepen.

Is men verder met testen dan in Europa? Wat mij betreft niet, echte nieuwsfeiten heb ik niet gehoord, hoewel het gemiddelde niveau van de presentatie hoger ligt dan tijdens EuroSTAR. Al met al een plezierige week in een prettige omgeving: Happy Testing !!

Voor vragen of een reactie kunt u mailen met Erik van Veenendaal.

TestNet Site

Door Meile Posthuma
webmaster@testnet.org

Als u dit artikel leest, dan kan het u niet ontgaan zijn dat onze TestNet-site compleet vernieuwd is. Op 1 mei zijn we life gegaan. De site biedt nu meer mogelijkheden om zaken online af te handelen. Het aanmeldingsformulier werkt nu beter en tevens is er de mogelijkheid om de eigen gegevens online te wijzigen. Ook bestaat er nu de mogelijkheid om je online aan te melden voor een TestNet-evenement. TestNet gaat ervan uit dat de nieuwe site bijdraagt aan een betere dienstverlening voor nieuwe en bestaande leden. Hebt u op- en / of aanmerkingen op de inhoud of de werking van de nieuwe site, laat het dan even weten via het ons emailadres

webmaster@testnet.org

Thema-avond “Agile testen”

Door Rick de Jong -
R.de.Jong@cimsolutions.nl

Donderdag 16 maart jl. organiseerde TestNet een thema-avond rondom het thema “Agile testen”. De bijeenkomst vond (zoals vaker) plaats in het NBC te Nieuwegein en werd deze keer inhoudelijk verzorgd door Marc Evers en Anko Tijman.

Presentatie “Agile testen – Kwaliteit onder controle”

Tijdens hun presentatie zijn Marc en Anko ingegaan op de rol van testen binnen agile processen. Wat betekent agile testen? Hoe vindt de kwaliteitsborging plaats in agile projecten? Daarbij hebben ze diverse aanknopingspunten

aangereikt waarmee testers aan de slag kunnen. Normen en waarden, kwaliteitsprincipes en technieken van een agile testproces staan centraal. Ook zijn begrippen als Test Driven Development, Quality Assurance en enkele eenvoudige toepasbare testtechnieken vanuit een agile context besproken.

Agile... ???

... is niet de zoveelste methodiek of wondermiddel: het is een manier van denken en een houding. Agile processen zijn zeer klant- en kwaliteitsgericht. De focus ligt primair op het resultaat (vaak een product), minder op methoden en procedures. In de praktijk blijkt steeds vaker dat met een agile manier van denken en werken softwareprojecten succesvol opgeleverd kunnen worden, met efficiënt gebruik van middelen.

Projecten die gebruik maken van Agile systeemontwikkeling worden over het algemeen gekenmerkt door een 5-tal karakteristieken. Ze zijn iteratief, wat feitelijk betekent dat (deel)processen zo vaak als noodzakelijk herhaald. Er wordt gewerkt aan een vaste, vooraf bepaalde, hoeveelheid functionaliteit, een zogenaamd “increment”. Iteraties zijn kort cyclisch, ca. 2 tot 4 weken, waarbij optimalisatie van de hele cyclus plaatsvindt (loop) en niet slechts een deel. Er wordt continue bekeken wat de meeste waarde heeft, ofwel het stellen van prioriteiten en ten slotte: “Eenvoud eerst”. Het gebruik van deze karakteristieken betekent niet dat er per definitie Agile wordt ontwikkeld, het is echter wel een startpunt. Een startpunt dat invulling geeft aan de betekenis

van Agile: flexibel, wendbaar.

Agile is voor een groot deel ontstaan uit bestaande en bewezen werkwijzen (Min. van Defensie VS.) en vindt zijn oorsprong in o.a. de “lean” productie, het JIT-principe en het Toyota Productie Systeem (lees hierover o.a. het boek “The Toyota Way”). De nadruk ligt enerzijds op het systeemdenken, maar tegelijkertijd is er aandacht voor de rol van de mens en teamdynamiek. Een project waarbij meer fouten worden ontdekt zodra het koffiezetapparaat wordt weggehaald, is één van de mooie voorbeelden die worden aangehaald tijdens de presentatie. Bottom line: “Het systeem is uiteindelijk meer dan de som der delen”.

Op de vraag of er voor Agile-projecten een grens is aan het aantal projectleden, weet Anko te vertellen dat er geen absoluut maximum is, maar dat een projectteam van 4 tot 8 personen wel vaker regel, dan uitzondering is. Overigens is het lastig om van tevoren een goede schatting te geven van het aantal benodigde FTE’s voor een project. Hoeveel testers zijn er bijvoorbeeld nodig? In een van de huidige projecten werd in het begin een standaardverhouding van één tester op elke 3 ontwikkelaars gehanteerd, echter na een aantal iteraties wordt hier vanuit de ervaring van het project(verloop) wel op gestuurd.

Zoals eerder genoemd is Agile erg resultaatgericht, met de nadruk op een duurzaam resultaat! Het opleveren van waardevolle software. Dit betekent tevens dat elke iteratie

